اخبار کارگری

تجمع کارگران رسمی نفت و گاز در مناطق مختلف

کارکنان رسمی نفت و گاز در مناطق مختلف کشور در اعتراض به محدودیت‌های مزدی تجمع کردند.

به گزارش ایلنا، روز دوشنبه (۲۷ مرداد) کارکنان رسمی نفت و گاز در مناطق کنگان، عسلویه، جم و مجتمع گاز پارس جنوبی در اعتراض به محدودیت‌های مزدی تجمع کردند.

ترمیم سقف و کف حقوق در مناطق عملیاتی، استقلال صندوق نفت و اجرای کامل ماده ۱۰ قانون نفت، از مهم‌ترین خواسته‌های این کارگران است.

اعتراض کارگران ارکان ثالث پتروشیمی رازی ادامه یافت

اعتراض کارگران ارکان ثالث پتروشیمی رازی ادامه دارد.

به گزارش ایلنا، این کارگران می‌گویند: اعتراض صنفی ما بعد از گذشت ده روز همچنان ادامه دارد. هنوز مطالباتی مانند رفع تبعیض و افزایش مزایای مزدی برآورده نشده است و کارفرما پاسخ روشنی به ما نداده است.

به گفته این کارگران، چند کارگر ارکان ثالث که در روزهای گذشته ممنوع‌الورود شده بودند، با دادن تعهد به مجموعه بازگشتند و دو نماینده کارگران که در روزهای اخیر احضار شده بودند، آزاد شدند.

کارگران ارکان ثالث پتروشیمی رازی می‌گویند: حقوق و دریافتی‌مان نسبت به کارگران شاغل در سایر پتروشیمی‌های ماهشهر پایین‌تر است و براساس مصوبه شورای تامین باید دستمزدمان افزایش یابد.

مرگ و مصدومیت چهار آتش‌نشان در کنگان

چهار آتش‌نشان حین عملیات اطفای حریق در یک واحد آپارتمانی در شهر کنگان واقع در استان بوشهر دچار حادثه شدند.

به گزارش ایلنا، روز یکشنبه یک حادثه آتش‌سوزی در یک واحد آپارتمانی واقع در خیابان برق در شهر کنگان واقع در استان بوشهر رخ داد.

براساس این گزارش، پس از وقوع این حادثه نیروهای آتش‌نشانی جهت اطفا و کنترل حریق به محل اعزام شدند. یکی از آتش‌نشان‌ها به نام «مجید سفالی» در حال انجام وظیفه بر اثر محبوس شدن در میان شعله‌های آتش جان خود را از دست داد.

سه آتش‌نشان دیگر نیز دچار سوختگی شده و به بیمارستان کنگان منتقل شدند. علت وقوع حادثه همچنان در دست بررسی است.

وزیر کار خبر داد:

پرداخت مابه‌التفاوت حقوق فروردین بازنشستگان با حقوق مرداد

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، از افزایش حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی و واریز مابه‌التفاوت حقوق فروردین‌ماه که تاکنون پرداخت نشده بود، همراه با حقوق مردادماه خبر داد.

به گزارش ایلنا، احمد میدری گفت: رقم این مابه‌التفاوت برای هر بازنشسته بین ۳ تا ۴ میلیون تومان است که در قالب افزایش حقوق سال ۱۴۰۴ محاسبه می‌شود. این پرداخت قرار است علاوه بر حقوق مرداد به حساب بازنشستگان واریز گردد و می‌تواند بخشی از فشار معیشتی این قشر را کاهش دهد.

میدری تأکید کرد این افزایش، بخشی از روند همسان‌سازی حقوق بازنشستگان به شمار می‌رود و هدف آن نزدیک‌تر کردن دریافتی بازنشستگان به شرایط واقعی هزینه‌های زندگی است.

کارگر پیمانکاری سیمان زنجان قربانی حادثه کار شد

یک کارگر در کارخانه سیمان زنجان، بر اثر سقوط قطعه آهنی روی سرش جان باخت.

به گزارش ایلنا، «علی‌الله کردلو» رئیس اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی خدابنده در ارتباط با این حادثه گفت: محل وقوع حادثه در کارخانه سیمان زنجان واقع در دوازده کیلومتری جاده سلطانیه شهرستان خدابنده است که پس از اعلام حادثه بازرس اداره کار به محل حادثه اعزام شدند.

وی افزود: گزارش نهایی این حادثه هم‌اکنون در دست تدوین و تکمیل است و پس از نهایی شدن، جزئیات دقیق‌تر آن اعلام خواهد شد.

وی اظهار کرد: کارگر جان‌باخته، از نیروهای پیمانکاری و غیربومی مجموعه کارخانه سیمان زنجان است.

با ایلنا همراه شوید
ILNA
خبرگزاری کار ایران «ایلنا»

روایت کارگران عسلویه از تعمیرات اساسی پالایشگاه‌ها در تابستان سوزان

کارگری در جهنم

زهرا معرفت

بیستم مرداد ماه دو کارگر، یکی در پالایشگاه پارس جنوبی و دیگری در پتروشیمی بندر امام جان خود را بر اثر گرمازدگی از دست دادند و یک کارگر هم راهی بیمارستان شد. کمی پیشتر، در ۲۵ تیر ماه، کارگر دیگری در دزفول حین انجام کار در ماشین دچار گرمازدگی شد و او نیز جان داد.

آمار دقیقی از مرگ کارگران بر اثر گرمازدگی در دست نداریم و معمولا آنچه در رسانه‌ها منتشر می‌شود، کمتر از چیزی است که در واقعیت اتفاق می‌افتد. از طرفی، در مواقعی ممکن است گرمازدگی علت اصلی مرگ کارگر باشد اما در گواهی فوت، دلیل دیگری مثل ایست قلبی ثبت شود. با این حال گرمازدگی آمار حوادث ناشی از کار را افزایش می‌دهد و آن‌طور که کارشناسان می‌گویند سطح هوشیاری بر اثر گرمازدگی پایین می‌آید و در این شرایط، احتمال اینکه کارگر حین انجام کار دچار آسیب شود، بالا می‌رود.

با در نظر گرفتن مجموع این شرایط، آنچه گرما می‌تواند بر سر کارگران بیاورد بسیار وسیع‌تر از اخباری است که گهگاه در رسانه‌ها منتشر می‌شود. «مهدی خالویی» کارشناس مهندسی بهداشت حرفه‌ای در رابطه با میزان تأثیر گرمازدگی بر سلامت کارگران می‌گوید: «شاخص استرس حرارتی در محیط کار بسیار خطرناک است به گونه‌ای که حدود ۵۰درصد از کارگرانی که تحت تأثیر تنش حرارتی قرار می‌گیرند، در نهایت دچار مرگ می‌شوند. این آمار در هیچ‌یک از عوامل زیان‌آور دیگر مانند مواجهه با مواد شیمیایی مثل سرب، بنزن، آلودگی صوتی و... مشاهده نمی‌شود. حتی فکر نمی‌کنم در جنگ هم این آمار که صد نفر بروند و ۵۰ نفر برنگردند وجود داشته باشد! بنابراین می‌توان گفت که تنش حرارتی یکی از خطرناک‌ترین عوامل زیان‌آور محیط کار است و نباید به عنوان یک عامل زیان‌آور معمولی به آن نگاه کرد».

ریسک بالای کار در مناطق گرم و شرجی

ریسک بالای خطر جانی گرمازدگی برای کارگران اما اهمیت چندانی برای کارفرمایان ندارد. کارگران به‌خصوص در مناطق گرم و شرجی چون عسلویه، کنگان، خارک، اهواز، ماهشهر، مسجدسلیمان، ایرانشهر، چابهار و... در تابستان، در شرایطی به معنای واقعی کلمه، سخت و طاقت‌فرسا کار می‌کنند بدون آنکه کمترین اقدامی برای ایمن نگه داشتن آنها از خطر گرمازدگی انجام شود.

برای آنکه بدانیم آنها دقیقا در چه شرایطی کار می‌کنند، با تعدادی از کارگران روزمزد و ارکان ثالث یکی از پالایشگاه‌های پارس جنوبی تماس گرفتم. اوضاع خیلی وخیم‌تر از چیزی‌ست که فکر می‌کنیم. یکی از کارگران با یک جمله، شرایط کار در مردادماه پالایشگاه را برایم توصیف می‌کند: «اینجا جهنم است؛ تصور کنید ۸ ساعت در جایی شبیه به سونا مانده‌اید و دارید یک کار یدی سخت انجام می‌دهید...».

> **پیمانکاران هر کاری می‌کنند تا از حقوق کارگر بزنند. آنها برای انجام خیلی از اقدامات هزینه‌اش را می‌گیرند اما این پول را صرف خود کارگر نمی‌کنند. برای آنها یک تومان هم یک تومان است**

کار در گرمای بالای ۵۰ درجه

دوره اورهال یا تعمیرات اساسی در اوج گرمای تابستان شروع شده و پیمانکاران، نیروهای روزمزد را برای این دوره فراخوانده‌اند. کارگران روزمزد شهرها و روستاهای اطراف پالایشگاه که احتمالا مدت‌ها در انتظار رسیدن این دوره بودند، حاضرند در هر شرایطی کار کنند، حتی اگر بدانند این کار ممکن است به قیمت جانشان تمام شود! یکی از نیروهای ارکان ثالث می‌گوید: «اوضاع همه ما بد است اما وضعیت کارگران روزمزد که برای دوره اورهال می‌آیند بدتر از همه است. آنها مجبورند کار یدی سخت در گرمای بالای ۵۰ درجه و رطوبت بالای ۷۰ درجه انجام دهند و صدایشان هم در نیاید».

کارگران می‌گویند در دوره ۲۰ روزه اورهال، پیمانکاران بیش از هر زمان دیگری به سریع انجام شدن کار فکر می‌کنند و برایشان مهم نیست کارگران در چه شرایطی هستند و چه بر سر آنها می‌آید. آن‌طور که کارگران می‌گویند، کار معمول در این بخش از پالایشگاه در دوره تعمیرات این‌گونه است: کارگران ۸ ساعت کار می‌کنند و کار آنها از ۷ و نیم صبح آغاز می‌شود و تا ۱۱ و نیم ادامه دارد. بعد از یک دوره کوتاه استراحت روزانه، کار مجدد از ساعت ۲ ظهر آغاز و تا ساعت ۶ بعد از ظهر ادامه دارد و بعد هم کارگران به خوابگاه‌هایشان می‌روند.

> **شاخص استرس حرارتی در محیط کار بسیار خطرناک است به گونه‌ای که حدود ۵۰درصد از کارگرانی که تحت تأثیر تنش حرارتی قرار می‌گیرند، در نهایت دچار مرگ می‌شوند**

سخت، طاقت‌فرسا و زیان‌آور

کار در آفتاب سوزان عسلویه روی بلندی‌هایی که گاهی ارتفاع‌شان حتی به ۴۰ تا ۵۰ متر می‌رسد، نه فقط طاقت‌فرسا که طبق گفته کارشناسان، بازی با جان است لذا باید شرایط لازم برای کاهش خطرات احتمالی فراهم شود. «خالویی» کارشناس مهندسی بهداشت حرفه‌ای می‌گوید: به طور خاص، بدن انسان برای انجام فعالیت‌های حیاتی مانند عملکرد کلیه، قلب، مغز و خون به تعادل کاتیون‌ها (مانند سدیم و پتاسیم) وابسته است. این کاتیون‌ها از طریق عرق کردن در اثر گرما از بدن دفع می‌شوند و اگر جایگزین نشوند، ممکن است مشکلات جدی مانند اختلالات قلبی، ماهیچه‌ای، ضعف و غش ایجاد شود.

وی راهکار مقابله با این مسأله را در تأمین آسایش دمایی محیط کار برای کارگران و اصلاح رژیم غذایی آنها می‌داند و می‌گوید: ایجاد آسایش دمایی برای کارگری که در فضای باز کار می‌کند سخت است و در برخی مناطق، خواهی نخواهی کارگری که در فضای بیرون کار می‌کند با تنش گرمایی مواجه می‌شود. کارگر باید از میزان این خطر آگاه باشد چرا که خیلی اوقات سیستم امکان لازم برای در امان ماندن کارگر را فراهم نمی‌کند، بنابراین کارگر باید آگاهانه با توجه به شرایط محیط رفتار کند، مثلاً تا جایی که می‌تواند در محیط سایه تردد کند.

خالویی تأکید می‌کند: رژیم غذایی بسیار مهم است. املاح معدنی از دست رفته از طریق عرق باید با مواد غذایی جبران شود. مثلاً خوردن یک ساشه او-آر-اس می‌تواند به برگشت املاح از دست رفته کمک کند. موضوع مهم دیگر کم‌آبی بدن است که یکی از نارسایی‌های اساسی محسوب می‌شود. هر چه میزان آب بدن کاهش یابد، احتمال بروز مشکلات ناشی از کم‌آبی افزایش می‌یابد.

حداقل‌هایی که رویاست

با توصیفی که کارگران از شرایط کار در عسلویه می‌دهند اجرای برخی از راهکارها برای کاهش ریسک گرمازدگی، از جمله «تأمین شرایط آسایش دمایی محیط کار» حتی در حد حداقلی آن، چیزی شبیه رویاست. یکی از کارگران می‌گوید: «کارگران روزمزد حتی یک کانکس درست و حسابی هم برای استراحت و تجدید قوا ندارند. حداقلی‌ترین کار این است که سرویس بهداشتی به تعداد مناسب و حمام وجود داشته باشد اما حتی این را هم از کارگران روزمزد دریغ می‌کنند».

گرمای شرجی هوا به قدری زیاد است که تنها چند دقیقه بعد از حضور در محیط، تمام بدن عرق می‌کند و همه لباس‌ها خیس می‌شود. کارگران، حداقل باید روزی دو تا سه بار لباس خود را تعویض کنند و دوش بگیرند. یکی از کارگران ارکان ثالث می‌گوید: «وقتی وارد محیط می‌شوم و برمی‌گردم باید لباسم را سریع عوض کنم و دوش بگیرم. کل بدنم عرق‌سوز و زخم می‌شود و باید سریع بدنم را ترمیم کنم. ما دائم در بلندی نیستیم اما کارگران روزمزد در دوره اورهال، دائم در معرض آفتاب قرار دارند اما حتی این امکانات حداقلی سطحی را هم ندارند. خوابگاه‌های آنها شرایط مناسبی برای استراحت ندارد. یک‌بار یکی از این کارگران به من گفت ساعت ۶ که به خوابگاه برگشته آب قطع بوده و تا ساعت ۱۱ شب نتوانسته دوش بگیرد. تصور کنید ۸ ساعت در شرایط سنگین کار کرده و بعد که به خوابگاه برگشته آب نبوده. ببینید چه زجری می‌کشند!».

اخباری که درز نمی‌کنند

اما آیا اقدامات دیگری چون اصلاح رژیم غذایی برای تأمین املاح مورد نیاز بدن اجرا می‌شود؟ آیا کارفرمایان این حداقل نکات ایمنی را رعایت می‌کنند؟ کارگران می‌گویند: «حتی یک شربت لیموی ساده را هم از ما دریغ می‌کنند». به گفته آنها، طبق پیمان، کارفرما باید یک پک مغذی به کارگران بدهد که این پک شامل شیر، آب‌میوه، آجیل، کیک و... است اما کارگران پیمانکاری و روزمزد از این پک مغذی، تنها یک کیک و آبمیوه گرم به دستشان می‌رسد.

آن‌طور که شنیده‌ام، در تابستان امسال، در این بخش از پالایشگاه بیش از ۱۰ کارگر مصدوم شدند که حدود ۸ مورد آنها گرمازدگی بوده است. کارگران می‌گویند: «خبر این اتفاقات به جایی درز نمی‌کند. چند وقت پیش یک گروه رسانه‌ای به اینجا آوردند که بگویند همه چیز شیک و مجلسی در حال انجام است. مدیران می‌نشینند و صحبت می‌کنند و کسی نمی‌آید ببیند کارگر در چه وضعیتی کار می‌کند!».

کارگران برای این زجر روزانه و این مواجهه هر روزه با خطر آسیب جدی و حتی مرگ، حقوقی ناچیز می‌گیرند. کارگران روزمزد اورهال مدت‌ها منتظر فرارسیدن زمان تعمیرات می‌مانند و تا فراخوان می‌دهند از اطراف به پالایشگاه می‌آیند. مسلم است که آنها صدایی برای اعتراض ندارند و حتی حقوق خود را یک یا دو ماه بعد از انجام کار می‌گیرند.

یکی از این کارگران می‌گوید: «پیمانکاران هر کاری می‌کنند تا از حقوق کارگر بزنند. آنها برای انجام خیلی از اقدامات هزینه‌اش را می‌گیرند اما این پول را صرف خود کارگر نمی‌کنند. برای آنها یک تومان هم یک تومان است و برای اینکه سودشان کم نشود، حاضرند جان کارگر را به قرانی بفروشند».

گفت و گو

معاون وزیر کار خبر داد:

هدایت منابع شستا و بانک رفاه به سمت سازمان فنی و حرفه‌ای

معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از هدف‌گذاری ۵۰درصدی سهم آموزش‌های مهارتی در برنامه هفتم خبر داد و گفت: در کل کشور مقرر شده شرکت‌های دولتی تا ۳درصد درآمد خود را تحت عنوان مسئولیت اجتماعی در حوزه آموزش‌های مهارتی به کار گیرند.

غلامحسین محمدی در گفت‌وگو با ایسنا از اجرای ۶۰ پروژه توسعه زیرساخت آموزشی در ۶۰ مرکز دولتی کشور خبر داد و گفت: این پروژه‌ها با اعتباری بالغ بر ۲۵۰ میلیارد تومان منابع مسئولیت اجتماعی شرکت‌های تحت پوشش وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی آغاز می‌شوند.

وی افزود: این منابع برای توانمندسازی و نوسازی مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای هزینه می‌شود و برای اولین بار است که در چنین مقیاس ملی اختصاص می‌یابد.

به گفته معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، آخرین نوسازی تجهیزات آموزشی در مراکز سازمان فنی و حرفه‌ای مربوط به دهه ۸۰ بوده و بسیاری از رشته‌ها همچنان با تجهیزات قدیمی آموزش داده می‌شوند که بر این اساس مقرر شد بخش عمده‌ای از منابع مسئولیت اجتماعی وزارت کار در جهت توسعه زیرساخت‌ها و نوسازی مراکز به کار گرفته شود.

محمدی در عین حال از اختصاص ۵درصد از منابع مسئولیت اجتماعی وزارت نفت به مهارت‌آموزی خبر داد و گفت: امیدواریم از این طریق توسعه زیرساخت‌های آموزشی محقق شود و به سمت نوسازی تجهیزات برویم.

وی خاطرنشان کرد: در این طرح‌ها، صندوق بازنشستگی کشوری، هلدینگ شستا و بانک رفاه منابع خود را به سمت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای سوق داده‌اند.

معاون وزیر کار با بیان اینکه آموزش‌های مهارتی در ایران قدمتی ۶۵ ساله دارد، گفت: با وجود اینکه در این زمینه دیرپا هستیم و سنت استاد-شاگردی در کشور ما قدیمی است و مشاغل و مهارت‌ها نسل به نسل منتقل شده اما متاسفانه در حال حاضر ارتباط معناداری بین همه بخش‌های این زیست‌بوم وجود ندارد. بیش از ۸۰درصد مشاغل در دنیا مهارتی هستند و بر همین اساس افراد به سمت اشتغال مولد هدایت می‌شوند. محمدی در پایان به هدف‌گذاری ۵۰درصدی سهم سازمان فنی و حرفه‌ای در برنامه هفتم اشاره و اظهار کرد: در دبیرستان‌ها و هنرستان‌ها حدود ۴۰درصد دانش‌آموزان هنرستانی هستند که قرار است در برنامه هفتم توسعه به ۵۰درصد برسد.

خبر

تجمع کارگران معدن زغال‌سنگ طزره در اعتراض به معوقات مزدی و بیمه‌ای

صبح روز دوشنبه (۲۷ مرداد ماه) کارگران معدن زغال‌سنگ طزره که زیرمجموعه شرکت زغال‌سنگ البرز شرقی هستند در اعتراض به معوقات مزدی و بیمه‌ای خود دست به برگزاری یک تجمع اعتراضی زدند. در این تجمع که از ساعت هفت صبح و در رختکن کارگران معدن برگزار شد، چند صد نفر از کارگران شرکت حضور داشتند.

به گزارش ایلنا، این کارگران که پرداخت دستمزد آنها به تاخیر افتاده، می‌گویند؛ بخش دیگری از نگرانی ما این است که در صورت ادامه مشکلات مالی معدن، شاهد افزایش معوقات مزدی و بیمه‌ای در ماه‌های آینده باشیم.

به گفته کارگران معترض، کارفرما در پیگیری مطالباتشان به آنان وعده داده در صورت تامین مالی تا پایان روز (دوشنبه) بخشی از طلب مزدی آنها را پرداخت خواهد کرد اما کارگران حداقل بگیر خواستار دریافت حقوق کامل خود هستند.

به گفته کارگرانی که در این تجمع صنفی شرکت داشتند، علاوه بر مطالبات مزدی، بیمه فروردین ماه سال جاری کارگران نیز به تامین اجتماعی پرداخت نشده است.

کارگران معدن زغال‌سنگ طزره می‌گویند: جدا از معوقات مزدی و بیمه‌ای، کارگران در زمینه پوشش بیمه تکمیلی نیز دچار مشکل شده‌اند، آن هم به‌رغم اینکه ماهانه مبالغی از حساب کارگران کسر می‌شود. از ابتدای سال جاری به دلیل پرداخت نشدن حق بیمه‌های تکمیلی، کارگران نمی‌توانند هزینه‌های درمانی خود را وصول کنند و شرکت بیمه‌گر علت پرداخت نکردن هزینه‌های درمانی کارگران را بدحسابی این شرکت عنوان کرده است.

کارگران می‌گویند: مسئولان از چندین ماه پیش تاکنون نتوانسته‌اند مشکلات این واحد معدنی را حل کنند و حدود ۸۰۰ نفر از کارگران این واحد برای دریافت مطالبات معوقه خود همچنان سرگردانند.

یکی از تجمع‌کنندگان می‌گوید: شرکت زغال‌سنگ البرز شرقی شامل معدن «طزره»، «تخت»، «مینودشت» و «کارخانه زغالشویی» است و روز یکشنبه نیز همکاران واحد زغال‌سنگ «تخت» به وضعیت موجود اعتراض کرده بودند.

خبر

حقوق معوق کارگران قرق‌بان نور به سه ماه رسید

جمعی از کارگران قرق‌بان «شرکت توسعه صنعت و کشاورزی جنگل‌های شمال» شاغل در نور با ابراز نگرانی از تاخیر سه ماهه در پرداخت مطالبات مزدی خود، خواستار رسیدگی فوری مسئولان به وضعیت معیشتی‌شان شدند.

تعدادی از این قرق‌بانان در گفت‌وگو با ایلنا اعلام کردند: ۴۲ نفر هستیم که با گذشت نزدیک به پنج ماه از آغاز سال جاری، هنوز قرارداد کاری نداریم و حقوق سه ماه گذشته به ما پرداخت نشده است. پیگیری‌های مکرر از مدیران شرکت نیز تاکنون بی‌پاسخ مانده است. به گفته این کارگران، مراجعه‌های مکرر به بخش‌های مختلف شرکت و مدیران مرتبط، تاکنون نتیجه‌ای نداشته و تنها پاسخی که دریافت کرده‌اند، «بی‌اطلاعی» یا وعده‌های بدون زمان مشخص بوده است؛ در حالی که خانواده‌های این کارگران به دلیل فشارهای معیشتی و افزایش هزینه‌های زندگی، با مشکلات جدی اقتصادی دست و پنجه نرم می‌کنند.

یکی از این کارگران معترض گفت: ما فقط خواهان دریافت حقوق قانونی خود هستیم. پنج ماه از سال گذشته و بدون قرارداد هستیم و سه ماه حقوق معوقه داریم، در حالی که مخارج زندگی روزبه‌روز بیشتر می‌شود و ما دیگر توان ادامه این وضعیت را نداریم.

کارگران قرق‌بان جنگل‌های شمال نور که طی روزهای شنبه و یکشنبه هفته جاری مقابل ساختمان مدیریت شرکت در شهر نور تجمع کرده بودند، خواستار ورود نهادهای نظارتی و حمایتی برای رسیدگی به وضعیت خود و الزام کارفرما به انجام تعهدات قانونی شدند.